

Stabat Mater

Kchun:

Martin Prokeš – tenor, Marek Šulc – baryton
Eduard Šístek – violoncello

Johann Sebastian Bach (1685–1750)

Suita pro violoncello č. 2 d moll, BWV 1008

Prélude

Allemande

Lauda Plangiamo quel crudel basciar

Johann Sebastian Bach

Suita pro violoncello č. 2 d moll, BWV 1008

Courante

Sarabande

Hildegard von Bingen (1098–1179)

Hymnus Ave generosa

Johann Sebastian Bach

Suita pro violoncello č. 2 d moll, BWV 1008

Menuet I, II

Gigue

Marco Rosano (*1964)

Stabat Mater, úprava pro tenor, baryton a violoncello

Stabat Mater

O quam tristis

Quis est homo

Pro peccatis

Eia Mater

Sancta Mater

Fac me vere

Juxta crucem

Fac ut portem

Fac me plagis

Fac me cruce

Quando corpus

Hlavní událostí koncertního programu je *Stabat Mater* italského skladatele Marca Rosana, který jí upravil na objednávku přímo pro pěvecké duo Kchun. Jako přípravu a pro umocnění duchovní dimenze interpreti zařadili na úvod kombinaci středověkého a barokního repertoáru – do rámce jedné z ikonických violoncellových suit Johanna Sebastiana Bacha zasadili dva dávno zhudebněné biblické příběhy z Itálie a Německa.

Šest suit, které Bach napsal během svého kapelnického angažmá v Köthenu, patří k nejhranější a nejobtížnější sólové literatuře pro violoncello. Z dobových pramenů nevyčteme, kdy přesně a za jakým účelem vznikly – nejspíš mezi lety 1717 a 1720 pro dva vynikající cellisty zaměstnané ve stejné době na köthenském dvoře, Christiana Ferdinanda Abela a Christiana Linikeho. Stejně jako u mnoha dalších Bachových skladeb, ani zde se nedochovaly žádné originální rukopisy. Nejstarším pramenem je kopie zhotovená v roce 1726 Johannem Peterem Kellnerem, minimálně stejně významný je i opis Anny Magdaleny Bachové z roku 1727. Suity se vyznačují obdivuhodnou pestrostí technických prostředků, širokou škálou emocí a typickým Bachovým uměním interakce polyfonických hlasů. Zároveň jsou v použití jednoho nástroje velmi koncentrované a intimní. O jejich znovuobjevení a velkou popularitu se zasloužil španělský violoncellista Pablo Casals, který je jako první v novodobé historii ve 30. letech dvacátého století provedl a nahrál. Suita č. 2 d moll, BWV 1008 je jednou ze dvou mollových suit sbírky. Preludium připomíná Bachovy velké varhanní toccaty. Bach používá jednoduchou arpeggiovou figuru a staví z ní velmi soudržné fráze, jakési vlny, v nichž mollová tónina drží velké napětí. Preludium uzavírá koda, jež vše navrácí do intimních rozměrů. Každá další část, která následuje, podporuje základní náboj suity – tragičnost a vzdor. Tato suita, snad více než všechny ostatní, zaujme posluchačovu pozornost kontrastem mezi noblesním jazykem francouzských tanců, z nichž Bach vychází, a houževnatostí Bachova kompozičního myšlení.

Nejspíš z druhé poloviny 13. století pochází františkánský hudební rukopis nazývaný Laudář z Cortony. Sdružuje celkem 47 laud, tedy chvalozpěvů, nalezen byl v kostele sv. Františka v toskánském městě Cortona a je dnes uložen v místním muzeu. Laudy se zpívaly v laickém jazyce, tedy italsky, a tento rukopis je nejstarším nelatinským pramenem duchovní hudby na území Itálie. Chvalozpěvy jsou inspirovány Františkem z Assisi, který na počátku 13. století kázal evangelium v italštině. Prvních šestnáct laud má mariánskou tematiku, další sledují liturgický kalendář. Lauda Plangiamo quel crudel basciar (Naříkejme nad tím krutým polibkem, kterým byl Bůh kvůli nám ukřižován) pojednává o Jidášově zradě a Kristově smrti.

Naopak latinský hymnus Ave generosa (Zdrávas, vznešená, slavná a nedotčená dívka) oslavuje Pannu Marii a její neposkvrněné početí Božího Syna, tedy radostnou událost na počátku Kristova příběhu. Jeho autorkou je německá křesťanská mystička, hudebnice a benediktinka Hildegarda z Bingenu, která se stala nejvýraznější osobností a zakladatelkou středověké „ženské mystiky“ a propagátorkou mariánské úcty. Už v dětství mívala vidění a v osmatřiceti letech se stala abatyší kláštera sv. Disiboda u Bingenu. Během svého života založila další dva kláštery, a především kázala a psala spisy o svých viděních a jejich výkladech a zabývala se také medicínskými tématy. Je autorkou básní a jednohlasých liturgických zpěvů uspořádaných podle liturgického roku do spisu *Symphonia armoniae celestium revelationum*. Katolická církev ji už v 16. století prohlásila za svatou, její vliv na církevní učení znovu nedávno vyzdvihl papež Benedikt XVI.

Soudobý italský skladatel Marco Rosano se narodil v Turíně a od roku 1995 žije v Belgii. Jeho tvůrčí paleta je velice pestrá – jak v hudebních žánrech (klasická a elektronická hudba, popmusic, filmová a reklamní hudba, dětské ukolébavky), tak v různých rolích (skladatel, hráč, aranžér, producent). Zastává názor, že existuje jen jedna hudba, která k nám promlouvá, dokáže zprostředkovat emoce, energii a život, a zkoušení jejích různých podob je obohacující. Největší vášní je však pro Rosana přece jen hudba klasická. Jedním z jeho klíčových děl je zhudebnění textu latinské sekvence Stabat Mater, který vyjadřuje bolest Panny Marie pod Kristovým křížem. Skladbu napsal v roce 2004, původně pro kontratenor, smyčce a varhany, zcela otevřeně ve stylu napodobujícím barokní hudbu. Komponoval „na míru“ pro hlas Andrease Scholla, jednoho z nejlepších současných světových kontratenoristů, který dílo provedl nesčetněkrát, celkem na čtyřech kontinentech.

Pěvecké duo KCHUN vzniklo v roce 2016. Tenorista **Martin Prokeš** a barytonista **Marek Šulc** navázali na své předchozí umělecké zkušenosti a spolupráci, zejména v rámci renomovaného souboru Schola Gregoriana Pragensis, a vydali se vlastní originální cestou. Výjimečné souznění svých hlasů prezentují ve zcela unikátních autorských projektech, kde kombinují starou i soudobou hudbu a nevyhýbají se ani použití videoartových prvků či živé kresby světlem ve spolupráci s renomovanými vizuálními umělci. Úspěšnou kariéru dua KCHUN odstartoval projekt Purgatio, který nabídl neotřelý pohled na Danteho Božskou komedii s využitím gregoriánského chorálu, renesanční polyfonie, recitace a kresby světlem. Věčný příběh života a smrti, moudrosti a pokory prezentovalo duo Kchun na mnoha tuzemských i zahraničních koncertních a festivalových pódii. Duo KCHUN je mimořádným objevem na současné klasické scéně díky důrazu na čistou formu hlasového projevu a výjimečnou dramaturgickou objevnost.

Martin Prokeš vystudoval teplickou konzervatoř a poté pokračoval ve studiu v Praze na HAMU ve třídě profesorky Magdaleny Hajóssyové. Jako sólista vystupoval s Moravskou filharmonií Olomouc, Filharmonií Hradec Králové a Janáčkovou filharmonií. Podílel se jako sólista na provedení Oratoria ke svatému Mikuláši Benjamina Brittena či Matoušových pašijí Johanna Sebastiana Bacha.

Spolupracuje se soubory zabývajícími se historicky poučenou interpretací staré hudby, jako jsou Musica Florea, Ensemble Inégal nebo Capella Regia. V letech 1995–2016 byl členem souboru Schola Gregoriana Pragensis. a dvanáct let také jeho manažerem. V posledních letech se věnuje také interpretaci jiných žánrů a spolupracuje například s Ivou Bittovou, Jaroslavem Krčkem, či klavíristkou Jitkou Čechovou. Jako zakladatel a ředitel stojí již dvaadvacet let v čele MHF Lípa Musica a je členem správní rady Nadačního fondu Ozvěna pomáhajícího dětem se sluchovým postižením.

Marek Šulc na pražské HAMU vystudoval zpěv (prof. Miloslav Podskalský) a hudební management. Pod vedením Martina Haselböcka se několikrát účastnil mistrovských kurzů barokní hudby v rakouském Gmundenu. V letech 2004–2018 byl členem souboru Schola Gregoriana Pragensis. Pravidelně spolupracoval se soubory Collegium 1704 nebo Cappella

Mariana. V roce 2010 účinkoval jako člen vokálního ansámblu na několika koncertech Bobbyho McFerrina.

Mnoho let působil jako člen umělecké rady festivalu Lípa Musica a patnáct let byl moderátorem rádia Classic Praha, kde zastával i pozici hudebního ředitele. Od roku 2020 je pedagogem na katedře Hudební produkce na HAMU a od roku 2025 se stává uměleckým ředitelem festivalu Smetanova Litomyšl.

Eduard Šístek studoval hru na violoncello na Pražské konzervatoři u Jaroslava Kulhana, na Akademii múzických umění v Praze u Mikaela Ericssona a na Universität für Musik und darstellende Kunst ve Vídni u Reinharda Latzka. Věnuje se sólové, komorní i orchestrální hře. Je stálým členem České filharmonie a členem Umělecké besedy, zabývá se také interpretací soudobých skladeb. Stal se laureátem Soutěže Nadace Bohuslava Martinů, Mezinárodní soutěže Leoše Janáčka v Brně, Mezinárodní interpretační soutěže Beethovenův Hradec ad. Jako sólista pravidelně spolupracuje s předními českými hudebními tělesy. Na zahajovacím koncertě druhého ročníku Festivalu Jakuba Jana Ryby (2019) provedl obnovenou premiéru Rybova Koncertu C dur. Vystoupil na recitálech v rámci festivalu Pražské jaro a Českého spolku pro komorní hudbu. Průběžně realizuje řadu nahrávek pro Český rozhlas.